

Δημοτικό Σχολείο Παλαικύθρου

του Ανδρέα Παπαβαρνάβα

Το Παλαίκυθρο, που έχει πέραν των 16.000 στρεμμάτων πλούσιο και εύφορο έδαφος, με αρκετό υδρεύσιμο νερό-την πηγή του Κεφαλόβρυσου Κυθρέας-ως και αρδεύσιμο- το νερό του ποταμού Πηδιά, που μαζεύει τις βροχές που πέφτουν στα βουνά του Μαχαιρά - ήτο πάντοτε το πλουσιότερο χωριό της περιοχής Κυθρέας.

Τον πλούτο του όμως τον εκμεταλλεύοντο πάντοτε οι εκάστοτε κατακτητές του και οι έλληνες χριστιανοί κάτοικοι του ζούσαν κάτω από άσχημες οικονομικές συνθήκες. Γι' αυτό είναι άξιοι παντός επαίνου και θαυμασμού γιατί, παρά τις άδλιες και αντίξοες συνθήκες διαβιώσεώς τους και τις πιέσεις που δέχονταν από τους εκάστοτε βάρβαρους κατακτητές τους και τις τόσες κακουχίες τους, κατόρθωσαν να διαφυλάξουν ως κόρην οφθαλμού τη θρησκεία τους, την ελληνική γλώσσα και την εθνική τους υπόσταση.

Όταν το 1570 οι Τούρκοι κατέλαβαν ολόκληρη την Κύπρο, το Παλαίκυθρο πλήρωσε το μεγαλύτερο τίμημα. Το πλούσιο έδαφος του τράβηξε την προσοχή των κατακτητών. Μερικοί αγάδες και μπέηδες εγκαταστάθηκαν στο χωριό, άρπαζαν τα σπίτια και τις περιουσίες των γηγενών χριστιανών, που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν το χωριό, άλλοι να μετοικήσουν περί τα 3-5 μίλια νότια του χωριού, όπου το έδαφος είναι σκληρό, άγονο και πετρώδες και άλλοι να εργάζονται υπηρέτες στα σπίτια και τα κτήματα των πλουσίων κατακτητών αμιοδί, εξασφαλίζοντας απλώς ένα κομμάτι ψωμί για τους ίδιους και τα παιδιά τους. Οποίον ενδιαφέρον για την υγεία, την ανατροφή, τη μόρφωση των παιδιών τους!

Επί αγγλικής κατοχής, περί το 1900, οι χριστιανοί εργάζονται επί πληρωμή, ξεδαρρεύουν και όταν τα παιδιά τους γίνουν 8-10 ετών τα στέλλουν πεζή και κάποτε κάτω από αντίξοες καιρικές συνθήκες στο δημοτικό σχολείο της Βώνης ή του Νέου Χωριού Κυθρέας.

Το 1895 οι χριστιανοί, με εδελοντική εργασία, άρχισαν το κτίσιμο νέας πετρόκτιστης εκκλησίας, της Παναγίας της Γαλακτοτροφούσας. Όμως το 1902 διέκοψαν το κτίσιμο της εκκλησίας γιατί, τη υποδειξεί του χωριανού μας δασκάλου Βαρνάβα Χ' Δημητρίου, θεώρησαν πιο επείγουσα την ανέγερση σχολικού κτηρίου. Έτσι, το 1902-1903, ανατολικά της νέας πετρόκτιστης εκκλησίας, έκτισαν μεγάλη τρίχωρη αίδουσα, αρκετά υψηλή,

που στηριζόταν η στέγη της σε δυο πέτρινες καμάρες.

Είχε δύο μεγάλες ξύλινες πόρτες, μια στα Δυτικά και μια στα Νότια, δύο μεγάλα ξύλινα παράθυρα, στα Βόρεια, προς το δρόμο, με χονδρό σιδερένιο κιγκλίδωμα και δυο μικρότερα στο νότιο τοίχο. Στο νεόκτιστο σχολείο πρώτος δάσκαλος διορίστηκε ο Βαρνάβας Χ΄ Δημητρίου, Παλαικυδρίτης, με μισθό δώδεκα λιρών ετησίως, που πληρωνόταν από τους γονείς των μαθητών. Συγχρόνως οι γονείς πρόσφεραν στο δάσκαλο γεύμα εκ περιτροπής.

Στο σχολείο φοιτούσαν μόνον αγόρια. Ο Βαρνάβας Χ΄ Δημητρίου εργάστηκε μέχρι το 1910, οπότε μετοίκησε στην Ομορφίτα, όπου παντρεύτηκε και χειροτονήθηκε ιερέας. Δεν έχουμε στοιχεία για το πόσοι μαθητές φοιτούσαν.

Το έτος 1911-1912 διορίστηκε στο χωριό δασκάλα η Ελένη Κασσιανού, οπότε άρχισαν να φοιτούν στο σχολείο και τα κορίτσια.

Βαρνάβας Χ΄ Δημητρίου	1902-1911	Ελένη Θεμιστοκλέους	1931-1932
Ελένη Κασσιανού	1911-1912	Ανδριανή Ιωάννου	1931-1932
Ελένη Κασσιανού	1912-1913	Κωνσταντία Μουρούζη	1931-1932
Χ΄ Γεώργιος Μιχαηλίδης	1913-1914	Αριστόδημος Σπανός	1932-1933
Γεώργιος Παπαδόπουλος	1914-1915	Μαρία Πατσαλίδου	1932-1933
Γεώργιος Παπαδόπουλος	1915-1916	Ελένη Διονυσίου	1932-1933
Παναγιώτα Γ. Κουσιουρή	1916-1917	Αθανάσιος Ρότσας	1933-1934
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1917-1918	Ελένη Διονυσίου	1933-1934
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1918-1919	Αθανάσιος Ρότσας	1934-1935
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1919-1920	Ελένη Διονυσίου	1934-1935
Ευγένιος Ανδρόνικου	1920-1921	Χρίστος Λογγίνος	1935-1936
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1921-1922	Ελένη Διονυσίου	1935-1936
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1922-1923	Χρίστος Λογγίνος	1936-1937
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1923-1924	Ελένη Διονυσίου	1937-1938
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1924-1925	Χρίστος Λογγίνος	1937-1938
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1925-1926	Χρίστος Λογγίνος	1938-1939
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1926-1927	Ευανδία Παπαγεωργίου	1938-1939
Κωμοδίκη Αριστείδου	1927-1928	Ευανδία Παπαγεωργίου	1939-1940
Αριστόδημος Σπανός	1928-1929	Βαρνάβας Παπαναστασίου	1940-1941
Ελένη Θεμιστοκλέους	1929-1930	Ελένη Πισσουρκώτου	1940-1941
Αριστόδημος Σπανός	1930-1931	Βαρνάβας Παπαναστασίου	1941-1942
Κλεάνδης Γιασεμίδης	1930-1931	Ελένη Πισσουρκώτου	1941-1942
Ελένη Θεμιστοκλέους	1930-1931	Βαρνάβας Παπαναστασίου	1942-1943
Ανδριανή Ιωάννου	1930-1931	Ελένη Χαραλάμπους	1942-1943
Αριστόδημος Σπανός	1931-1932	Βαρνάβας Παπαναστασίου	1943-1944

Νιόβη Χαραλάμπους	1943-1944	Παπαβαρνάβας Ανδρέας	1961-1962
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1944-1945	Συμεωνίδης Παναγιώτης	1961-1962
Νιόβη Χαραλάμπους	1944-1945	Παπαβαρνάβας Ανδρέας	1961-1962
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1945-1946	Χρυσοστόμου Ανδρομάχη	1961-1962
Νιόβη Χαραλάμπους	1945-1946	Συμεωνίδης Παναγιώτης	1962-1963
Βαρνάβας Παπαναστασίου	1946-1947	Παπαβαρνάβας Ανδρέας	1962-1963
Νιόβη Χαραλάμπους	1946-1947	Χρυσοστόμου Ανδρομάχη	1962-1963
Χρίστος Π. Ζωγράφος	1947-1948	Συμεωνίδης Παναγιώτης	1963-1964
Νιόβη Χαραλάμπους	1947-1948	Σταυρινάκης Σταύρος	1963-1964
Λαμπρίας Κυριάκος	1948-1949	Χρυσοστόμου Ανδρομάχη	1963-1964
Χατζηιωάννου Ειρήνη	1948-1949	Παπαγιάννης Ιωνάς	1964-1965
Λαμπρίας Κυριάκος	1949-1950	Σταύρου Γεώργιος	1964-1965
Χατζηιωάννου Ειρήνη	1949-1950	Χρυσοστόμου Ανδρομάχη	1964-1965
Λαμπρίας Κυριάκος	1950-1951	Παπαγιάννης Ιωνάς	1965-1966
Χατζηιωάννου Ειρήνη	1950-1951	Σταύρου Γεώργιος	1965-1966
Ιωσήφ Ιωσηφάκης	1951-1952	Χρυσοστόμου Ανδρομάχη	1965-1966
Παπαγεώργης Παναγιώτης	1951-1952	Κουμουδιού Ζαχαρίας	1965-1966
Ιωσήφ Ιωσηφάκης	1952-1953	Παπαγιάννης Ιωνάς	1966-1967
Παπαγεώργης Παναγιώτης	1952-1953	Σταύρου Γεώργιος	1966-1967
Ιωσήφ Ιωσηφάκης	1953-1954	Χρυσοστόμου Ανδρομάχη	1966-1967
Παπαγεώργης Παναγιώτης	1953-1954	Παπαβαρνάβας Ανδρέας	1968-1969
Μίνως Γεώργιος	1953-1954	Σταύρου Γεώργιος	1968-1969
Ιωσήφ Ιωσηφάκης	1954-1955	Χρυσοστόμου Ανδρομάχη	1968-1969
Φιλιππίδης Νίκος	1954-1955	Φιλιππίδης Ιωάννης	1968-1969
Μίνως Γεώργιος	1954-1955	Παπαβαρνάβας Ανδρέας	1969-1970
Ιωσήφ Ιωσηφάκης	1955-1956	Σταύρου Γεώργιος	1969-1970
Μίνως Γεώργιος	1955-1956	Χρυσοστόμου Ανδρομάχη	1969-1970
Φιλιππίδης Νίκος	1955-1956	Παπαβαρνάβας Ανδρέας	1970-1971
Μίνως Γεώργιος	1955-1956	Απέητος Τίτος	1970-1971
Φιλιππίδης Νίκος	1955-1956	Χριστοδούλου Αικατερίνη	1970-1971
Αλούπας Παναγιώτης	1956-1957	Φιλιππίδης Ιωάννης	1970-1971
Μίνως Γεώργιος	1957-1958	Παπαβαρνάβας Ανδρέας	1971-1972
Φιλιππίδης Νίκος	1957-1958	Απέητος Τίτος	1971-1972
Αλούπης Παναγιώτης	1957-1958	Χριστοδούλου Αικατερίνη	1971-1972
Παπαναστασίου Βαρνάβας (αντικ.)	1957-1958	Φιλιππίδης Ιωάννης	1971-1972
Μίνως Γεώργιος	1958-1959	Θεοφύλακτου Παντελής	1972-1973
Φιλιππίδης Νίκος	1958-1959	Απέητος Τίτος	1972-1973
Αλούπης Παναγιώτης	1958-1959	Χριστοδούλου Αικατερίνη	1972-1973
Συμεωνίδης Παναγιώτης	1959-1960	Θεοφύλακτου Μαρία	1972-1973
Παπαβαρνάβας Ανδρέας	1959-1960	Θεοφύλακτου Παντελής	1973-1974
Αλούπης Παναγιώτης	1959-1960	Απέητος Τίτος	1973-1974
Χρυσοστόμου Ανδρομάχη	1960-1961	Χριστοδούλου Αικατερίνη	1973-1974
Συμεωνίδης Παναγιώτης	1961-1962	Θεοφύλακτου Μαρία	1973-1974